

**Белорусский государственный университет
Биологический факультет
Кафедра общей экологии и методики преподавания биологии**

**Аннотация к дипломной работе
«ЦИКАДОВЫЕ (HEMIPTERA: FULGOROMORPHA ET
CICADOMORPHA) КАК БИОИНДИКАТОРЫ СОСТОЯНИЯ
БОЛОТНЫХ ЭКОСИСТЕМ»**

**Семёнова Анастасия Александровна,
канд. биол. наук, доцент Бородин О.И.**

Минск 2016

РЕФЕРАТ

Работа 57 с., 8 ч., 5 табл., 5 рис., 52 источника.

Ключевые слова: ЦИКАДОВЫЕ, БОЛОТНЫЕ ЭКОСИСТЕМЫ, ФАУНА, БИОИНДИКАТОРЫ.

Объект исследования – представители надотрядов Fulgoromorpha и Cicadomorpha (Hemiptera, Insecta).

Предмет исследования – таксономическая, экологическая и трофическая структура фауны.

Цель работы – оценка современного состояния изученности цикадовых болотных экосистем Западной Беларуси, а так же выявление закономерности влияния различной степени трансформации болот на видовое разнообразие исследуемой группы.

Актуальность темы дипломной работы обусловлена тем, что изучение региональных фаун и особенностей распространения представителей этой группы насекомых может дать ценный материал для разработки основных вопросов региональной, экологической и исторической биогеографии. Населяя самые разнообразные биотопы и проявляя четкую биотопическую приуроченность, цикадовые могут использоваться в биоиндикационных целях, в частности, при мониторинге процессов антропогенной трансформации сообществ.

Сбор фактического материала осуществлялся на территориях биологического заказника республиканского значения «Споровский» и республиканского ландшафтного заказника «Званец», с территории заказника Налибокская пуца, Национального парка «Беловежская пуца» (преимущественно на территории Каменецкого р-на Брестской области), Национальный парк «Нарочанский» (преимущественно на территории комплекса «Голубые озера») и в окрестностях биологической станции БГУ.

При сборе и обработке фактического материала использовались стандартные энтомологические методы для данной группы насекомых.

В результате исследований была установлена таксономическая структура фауны цикадовых болотных экосистем Западной Беларуси и включает 107 видов, 70 родов, 8 семейств.

Отмечено 20 новых видов для фауны болотных экосистем Западной Беларуси, 1 новый вид для исследуемого региона: *Dictyophara europaea* (Linnaeus 1767). Кроме того найден новый вид для Беларуси *Tettigometra impressopunctata* (Dufour, 1846).

В ходе работы дана трофо-экологическая характеристика цикадовых. Выявлено 10 видов-индикаторов для трансформированных участков болотных экосистем.

РЭФЕРАТ

Праца 57 с., 8 ч., 5 мал., 5 табл., 52 крыніцы.

Ключавыя словы: ЦЫКАДАВЫЯ, БАЛОТНЫЯ ЭКАСІСТЭМЫ, ФАУНА, БІЯІНДЫКАТАРЫ.

Аб'ект даследавання - прадстаўнікі надпарадка *Fulgoroomorpha* і *Cicadomorpha* (Hemiptera, Insecta).

Прадмет даследавання - таксанамічная, экалагічная і трафічная структура фауны.

Мэта працы - ацэнка сучаснага стану вывучанасці цыкадавых балотных экасістэм Заходняй Беларусі, а так жа выяўленне заканамернасці ўплыву рознай ступені трансфармацыі балот на краявідная разнастайнасць доследнай групы.

Актуальнасць тэмы дыпломнай працы абумоўлена тым, што вывучэнне рэгіянальных фаун і асаблівасцяў распаўсюджвання прадстаўнікоў гэтай групы насякомых можа даць каштоўны матэрыял для распрацоўкі асноўных пытанняў рэгіянальнай, экалагічнай і гістарычнай біягеаграфіі. Засяляючы самыя разнастайныя біятопы і выяўляючы выразную біятапічную прымеркаванасць, цыкадавыя могуць выкарыстоўвацца ў біяіндыкацыйных мэтах, у прыватнасці, пры маніторынгу працэсаў антрапагеннай трансфармацыі супольнасцяў.

Збор фактычнага матэрыялу ажыццяўляўся на тэрыторыях біялагічнага заказніка рэспубліканскага значэння "Спораўскі" і рэспубліканскага ландшафтнага заказніка "Званец", з тэрыторыі заказніка Налібоцкая пушча, Нацыянальнага парка «Белавежская пушча» (пераважна на тэрыторыі Камянецкага р-на Брэсцкай вобласці), Нацыянальны парк «Нарачанскі» (пераважна на тэрыторыі комплексу «Блакiтныя азёры») і ў ваколіцах біялагічнай станцыі БДУ.

Пры зборы і апрацоўцы фактычнага матэрыялу выкарыстоўваліся стандартныя энтамалагічны метады для дадзенай групы насякомых.

У выніку даследаванняў была ўсталяваная таксанамічных структура фауны цыкадавых балотных экасістэм Заходняй Беларусі і ўключае 107 відаў, 70 родаў, 8 сямействаў.

Адзначана 20 новых відаў для фауны балотных экасістэм Заходняй Беларусі, 1 новы від для доследнага рэгіёну: *Dictyophara europaea* (Linnaeus 1767). Акрамя таго знойдзены новы від для Беларусі *Tettigometra impressopunctata* (Dufour, 1846).

У ходзе работы дадзена трафеі-экалагічная характарыстыка цыкадавых. Выяўлена 10 відаў-індыкатараў для трансфармаваных участкаў балотных экасістэм.

RESUME

Thesis 57 page., 8 parts, 5 figs, 5 tables, 52 literature sources.

Keywords: AUCHENORRHYNCHA, WETLAND ECOSYSTEMS, FAUNA, BIOINDICATORS

Research object – specimens of the superorders Fulgoromorpha and Cicadomorpha (Hemiptera, Insecta).

Research subject – taxonomical, ecological and trophic structure of the fauna.

Purpose of research is the assessment of the current state of knowledge about cicads wetland ecosystems in West Belarus, as well as the identification of patterns of varying degrees of influence on the transformation of wetlands species diversity of the study group.

Relevance of the research purpose is due to the fact that studying a specific regional groups of there insects and their location could help to create new issues within regional, ecological and historical biogeography. By inhabiting variable biotopes and being a typical for certain areas cicades could be used for the purpose of bio-indication, for example to monitor anthropogenic ecosystems.

Collection of factual material was carried out in the territories of the biological reserve of the republica values "Sporovsky" and the National Landscape Reserve "Zvanets" with the reserve Nalibokskaya Forest, National Park "Belovezhskaya Pushcha" (mainly in the territory of Kamenets district, Brest region), National Park "Naroch" (mainly in the complex "Blue Lake) and around the biological station BSU.

When gathering and processing of factual material used standard entomological methods for this group of insects.

As a result, research has been established taxonomic structure cicads fauna marsh ecosystems of Western Belarus and includes 107 species, 70 genera, 8 families.

20 new species for the fauna of wetland ecosystems in West Belarus, 1 new species for the study region: *Dictyophara europaea* (Linnaeus 1767). And another new – for Belarus in general – *Tettigometra impressopunctata* (Dufour, 1846).

The work is given a trophical and ecological characteristics of cicads. It is revealed 10 indicator species for the transformed areas of wetland ecosystems.